

कृत्या आज्ञाकरीदेवता ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ इत्यारण्यके पर्वणि नैलकंठो ये भारतभावे दीपे एकपंचाशदधिकद्विंशतमोऽध्यायः ॥ २५१ ॥ ॥ ३ ॥

कर्मसिद्धौ तदा तत्र जंभमाणामहाद्रुता ॥ कृत्या समुत्थिताराज न किं करोमीति चाब्रवीत् ॥ २६ ॥ आहुदैत्याश्च तां तत्र सुप्रीतेनांतरात्मना ॥ प्रायोपविष्टं राजानं धार्तराष्ट्रमिहानय ॥ २७ ॥ तथेति च प्रतिश्रुत्य सा कृत्या प्रययौ तदा ॥ निमेषादगमच्चापियत्र राजा सुयोधनः ॥ २८ ॥ समादाय च राजानं प्रविवेश रसातलं ॥ दानवानां मुहूर्ताच्च तमानीं तं न्यवेदयत् ॥ तमानीं तं नृपं हस्वारात्रौ संगत्य दानवाः ॥ २९ ॥ प्रहृष्टमनसः सर्वे किंचिदुत्फुल्लोचनाः ॥ साभिमानमिदं वाक्यं दुर्योधनमथाब्रुवन् ॥ ३० ॥ इति श्रीमहाभारते आरण्यके पर्वणि षोडश्यापत्रा पर्वणि दुर्योधनप्रायोपवेशे एकपंचाशदधिकद्विंशतमोऽध्यायः ॥ २५१ ॥ ॥ ३ ॥ दानवा ऊचुः भोः सुयोधन राजेन्द्र भरतानां कुलोद्दह ॥ शूरैः परितो नित्यं तथैव च महामभिः ॥ १ ॥ अकार्षीः साहसमिदं कस्मात्प्रायोपवेशनं ॥ आत्मत्यागी त्वयो याति वाच्यतां चायशस्करं ॥ २ ॥ नहि कार्यं विरुद्धेषु बहुपापेषु कर्मसु ॥ मूलघातिषु सज्जते बुद्धिमंतो भवद्दिधाः ॥ ३ ॥ नियच्छेनां मतिराजन धर्मार्थसु खनाशिनीं ॥ यशःप्रतापवीर्यघ्नीं शत्रूणां हर्षवर्धनीं ॥ ४ ॥ श्रूयतां तु प्रभो तत्त्वं दिव्यतां चाल्मनो नृप ॥ निर्माणं च शरीरस्य ततो धैर्यमवाप्नुहि ॥ ५ ॥ पुरा त्वं तपसा स्माभिलब्धो राजन्महेश्वरात् ॥ पूर्वकायश्च पूर्वस्ते निर्मितो वज्रसंचयैः ॥ ६ ॥ असौ रभेद्यः शस्त्रैश्चाप्यधः कायश्च तेन घ ॥ कृतः पुष्पमयो देव्यारूपतस्त्रीमनोहरः ॥ ७ ॥ एवमीश्वरसंयुक्तस्तव देहो नृपोत्तम ॥ देव्या च राजशार्दूलदिव्यस्त्वं हिनमानुषः ॥ ८ ॥ क्षत्रियाश्च महर्षीणां भगदत्तपुरोगमाः ॥ दिव्यास्त्रविदुषः शूराः क्षपयिष्यंति ते रिपून् ॥ ९ ॥ तदलं ते विषादेन भयं तव न विद्यते ॥ सहायार्थं च ते वीराः संभूता भुवि दानवाः ॥ १० ॥ भीष्मद्रोणकृपादींश्च प्रवेक्ष्य त्वपरेऽसुराः ॥ चैराविष्ठाघृणां त्यक्त्वा योत्स्यंते तव वैरिभिः ॥ ११ ॥ नैव पुत्रान्न च भ्रातृन् न पितृन् न च बांधवान् ॥ नैव शिष्यान् न च ज्ञातीन् न बालान् स्थविरान् न च ॥ १२ ॥ युधि संग्रहं रिष्यं तो मोक्षंति कुरु सत्तम ॥ निःस्नेहा दानवा विषाः समाक्रांतं ते रात्मनि ॥ १३ ॥ प्रहरिष्यंति विवशाः स्नेहमुत्सृज्य दूरतः ॥ हृष्टाः पुरुषशार्दूलाः कलुषीकृतमानसाः ॥ अविज्ञानविमूढाश्चैव दैवाश्च विधिनिर्मितान् ॥ १४ ॥

भोः सुयोधनेति ॥ १ ॥ २ ॥ कार्यविरुद्धेषु शत्रुजयविरुद्धेषु पापेषु आत्महत्यादिषु ॥ ३ ॥ नियच्छत्यजेत्यर्थः ॥ ४ ॥ ५ ॥ पूर्वकायः नाभेरुपरि ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ असुरा इतिच्छेदः घृणां कृपां ॥ ११ ॥ १२ ॥ अंतरात्मनि चित्ते समाक्रांते दानवैरेव ॥ १३ ॥ अविज्ञानं कार्यकार्यविज्ञानाभावस्तेन मूढाः दैवा इदृष्टान् विधिनिर्मितान् पूर्वकर्मकृतात् ॥ १४ ॥